

**UCHWAŁA NR XXIX/235/12
RADY MIASTA KOŚCIERZYNA**

z dnia 30 maja 2012 r.

w sprawie przyjęcia i wdrożenia Programu Aktywności lokalnej "BEZDOMNI" dla miasta Kościerzyna na rok 2012

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 175. poz. 1362 z późn. zm.)

§ 1. Przyjmuje się do realizacji PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ „BEZDOMNI” DLA MIASTA KOŚCIERZYNA NA ROK 2012, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kościerzyna oraz Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościerzynie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Kościerzyna

Piotr Słomiński

Uzasadnienie

Jednym z narzędzi jakie mogą zostać zastosowane w projektach ops i pcpwr podczas realizacji projektów systemowych jest Program Aktywności Lokalnej, który zgodnie z Zasadami przygotowania i rozliczenia projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Poddziałania 7.1.1 i powiatowe centra pomocy rodzinie w ramach Poddziałania 7.1.2 POKL – Priorytet VII – Promocja integracji społecznej. Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska lub członków danej społeczności. Oznacza to, że w ramach programu można prowadzić działania aktywizacyjne adresowane do ludzi mieszkających na pewnej przestrzeni: dzielnicy, osiedlu, ulicy. Może to też być np. środowisko grupy zawodowej czy grupy społecznej. W ramach programu przewiduje się zastosowanie środowiskowej pracy socjalnej, instrumentów aktywnej integracji oraz działań o charakterze środowiskowym. Głównym celem Programu Aktywności Lokalnej jest praca z grupami znajdującymi się w niekorzystnym położeniu – wykluczonymi społecznie lub zagrożonymi tym zjawiskiem. Jednym z poważniejszych problemów, z którym borykają się osoby bezdomne jest funkcjonowanie społecznego stereotypu osoby bezdomnej. W społeczeństwie nagminnie jest pojmowanie osoby bezdomnej jako „mieszkańca kanału lub dworca, zbieracza puszek, alkoholika i degenerata, w pełni winnego swojej społecznej degradacji”. Ze względu na takie pojmowanie – zbyt generalizujące – osoby z problemem bezdomności niejednokrotnie nie potrafią zwrócić się po pomoc. Realizacja Programu Aktywności Lokalnej „BEZDOMNI” wesprze i zmotywuje osoby nieposiadające dachu nad głową do skorzystania z możliwości zmiany i poprawy własnej sytuacji życiowej. Pomoże w uzyskaniu wsparcia ze strony placówek pomocowych i interwencyjnych działających na terenie miasta. Emocjonalnie i społecznie wesprze osoby w problemie. Pozwoli na przywrócenie osób wykluczonych społecznie do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Umożliwi nabycie oraz doskonalenie umiejętności higienicznych, podniesie ich kompetencje społeczne, jak również zawodowe. Zmotywuje do podejmowania działań mających na celu zmianę dotychczasowego trybu życia. Szczególnie w kontekście społecznej i etycznej odpowiedzialności za pomoc ludziom w ekstremalnej sytuacji bezdomności oraz opisanych powyżej problemów z generalizowaniem społecznego postrzegania ludzi z tym problemem należy tworzyć taki system pomocy, by możliwie jak najszerzej odpowiadał na ich zróżnicowane potrzeby i możliwości. Program Aktywności Lokalnej „BEZDOMNI” jest właśnie takim rozwiązaniem.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

„BEZDOMNI”

DLA MIASTA KOŚCIERZYNA

na rok 2012

**REALIZOWANY W MIEJSKIM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ
W KOŚCIERZYNIE
PRZEWIDZIANY DO REALIZACJI W RAMACH PROJEKTU
SYSTEMOWEGO**

**WSPÓLFINANSOWANEGO ZE ŚRODKÓW
EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO W RAMACH
PO KL PRIORYTET VII DZIAŁANIE 7.1 PODDZIAŁANIE 7.1.1**

MOPS – MOŻNA OWSZEM POMÓC SOBIE

Spis treści:

I Wprowadzenie	1
II Cele oraz przewidywane rezultaty	2
III Ocena zasobów niezbędnych do uzyskania założonych celów	3
A. Zasoby wewnętrzne.....	4
B. Zasoby zewnętrzne.....	4
IV Szczegółowy opis planowanych działań	4
V Czas trwania programu i harmonogram realizacji poszczególnych działań...6	
VI Budżet przewidziany na realizację programu z podziałem na poszczególne kategorie wydatków	7
VII Podział odpowiedzialności za realizację poszczególnych części składowych programu	8
VIII Realizatorzy	8
IX Źródła finansowania programu	8
X Uzasadnienie realizacji programu	9

I Wprowadzenie

Program Aktywności Lokalnej „BEZDOMNI”

Dokument ten stanowi uzupełnienie Strategii Polityki Społecznej w Mieście Kościerzyna na lata 2005 – 2013 oraz Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej Powiatu Kościerskiego na lata 2007-2015.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w wojewódzkich jak i ogólnopolskich dokumentach strategicznych, takich jak m.in.:

- STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO,
- STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO DO 2013r.,
- WYCIĄG Z PLANU DZIAŁANIA NA ROK 2012 DLA PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI, PRIORYTET VII PROMOCJA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ
- STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007 – 2013 (Dokument towarzyszący realizacji Narodowego Planu Rozwoju 2007-2013),
- STRATEGIA ROZWOJU KRAJU NA LATA 2007 - 2015 ,
- NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ DLA POLSKI,
- NARODOWA STRATEGIA ROZWOJU NA LATA 2007 – 2013,
- STRATEGIA WSPIERANIA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO NA LATA 2007-2013, MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ,
- NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI,
- PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007–2013.

Program Aktywności Lokalnej (PAL) „BEZDOMNI” zakłada działania na rzecz środowiska lokalnego na terenie Miasta Kościerzyna w szczególności wobec osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Program „BEZDOMNI” jest częścią realizowanego od 2008r. projektu systemowego MOPS Można Owszem Pomóc Sobie realizowanego z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie

aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

Do tej pory w Kościerzynie nie prowadzono programu aktywizującego osoby bezdomne. Jest to pierwsze takie działanie ukierunkowane na pomoc osobom najbardziej dotkniętym wykluczeniem z życia społecznego i zawodowego, nie realizowano bowiem w Kościerzynie tak złożonych i kompleksowych programów na rzecz osób bezdomnych. Doraźne i akcyjne działania, plakaty i ulotki z informacjami, sporadyczne wspólne patrole pracowników socjalnych i służb mundurowych, głównie w okresie jesienno – zimowym są dalece niewystarczające. Ludzie bezdomni przebywający na dworcach, kanałach czy na działkach wymagają specjalistycznej i profesjonalnej pracy, polegającej nie tylko na udzieleniu informacji, ale i jeśli zachodzi taka potrzeba prowadzenia pełnowartościowej pracy socjalnej w środowisku, z uwzględnieniem złożonych potrzeb i problemów osoby bezdomnej.

W projekcie wezmą udział Beneficjenci Ostateczni – 5 osób (mężczyzn) bezdomnych bądź zagrożonych bezdomnością w Kościerzynie.

Skupienie się na tym trudnym, wstydlivym problemie i poświęcenie mu uwagi jest odpowiedzią na potrzeby osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

II Cele oraz przewidywane rezultaty

Celem Programu Aktywności Lokalnej „BEZDOMNI” jest poprawa sytuacji bytowej oraz aktywizacja społeczna osób bezdomnych z Kościerzyny.

Celami szczegółowymi projektu są:

- zwiększenie motywacji i zaangażowania w podejmowane czynności, które doprowadzić mają do stabilizacji życiowej i poprawy bytu bezdomnych,
- zwiększenie w beneficjentach poczucia sprawstwa i własnej skuteczności,
- zmotywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia, odnajdywania wartości życia w trzeźwości;
- odbudowanie więzi społecznych w atmosferze zrozumienia, pełnej akceptacji i wsparcia pomiędzy uczestnikami projektu;
- zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy;
- odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym oraz pełnienie ról społecznych;

- ukierunkowanie na aktywne korzystanie z specjalistycznego wsparcia, rozeznanie w zadaniach poszczególnych jednostek pomocowych i interwencyjnych.

Twardymi rezultatami projektu będzie:

- 32 godz. treningu kształtującego kompetencje społeczne,
- 12 godz. kształtowania postaw prozdrowotnych – profilaktyka uzależnień,
- 80 godz. warsztatów higieny osobistej,
- kurs zawodowy dla min. 1 osoby,
- 2 godziny indywidualnych konsultacji z doradcą zawodowym.

Miękkie rezultaty w odniesieniu do planowanych działań to:

- podniesienie samooceny, wiedzy na temat własnych zasobów i możliwości;
- zwiększenie poczucia własnej wartości oraz skuteczności;
- zwiększenie motywacji osobistej do pozytywnych zmian;
- zwiększenie decyzyjności i samostanowienia,
- nabycie wiedzy na temat higieny osobistej i bezpieczeństwa własnego,
- zwiększenie wiedzy na temat źródeł profesjonalnego wsparcia terapeutycznego dla osób uzależnionych,
- nabycie umiejętności zawodowych przez osoby uczestniczące w kursie zawodowym,
- nabycie przekonania o przynależności do środowiska lokalnego, zniwelowanie poczucia wyobcowania,
- nabycie umiejętności komunikacji;
- zwiększenie świadomości społecznej poprzez obcowanie z kulturą i tradycją.

Tak sprecyzowane rezultaty pozwolą na zrealizowanie założonego przez nas celu.

III Ocena zasobów niezbędnych do uzyskania założonych celów

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie przy pomocy zasobów wewnętrznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wykorzystane zostaną również zasoby zewnętrzne.

A. Zasoby wewnętrzne

PAL realizować będą pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościerzynie przy ulicy Brzechwy 5.

Warsztat higieny osobistej, doradztwo zawodowe, zajęcia z profilaktyki uzależnień oraz trening kształtujący kompetencje społeczne zostaną przeprowadzone w siedzibie MOPS, prowadzenie zlecone zostanie specjalistom zewnętrznym.

Zasoby kadrowe ośrodka stanowi grupa pracowników socjalnych pracujących w swoich rejonach opiekuńczych, a także specjaliści i konsultanci, którzy realizują szeroko rozumianą pomoc o charakterze niematerialnym i posiadają doświadczenie w organizowaniu i prowadzeniu działań możliwych do realizacji w ramach PAL.

Koordynatorem PAL zostanie kierownik sekcji do spraw aktywizacji środowiska lokalnego – pracownik etatowy Ośrodka, który jednocześnie będzie też sprawował pieczę nad całym projektem systemowym realizowanym w 2012 roku. Bezpośrednim opiekunem i organizatorem PAL zostanie pracownik socjalny – pracownik etatowy Ośrodka.

Zespół realizujący program PAL będzie korzystać z wyposażenia siedziby Ośrodka – miejsc pracy poszczególnych pracowników (biurka, fotele, krzesła, szafy na akta, komputery z drukarkami, kserokopiarka, telefony, fax, aparat cyfrowy, rzutnik multimedialny) oraz ze sprzętu, który zostanie nabyty ze środków dotacji.

B. Zasoby zewnętrzne

Realizacja poszczególnych etapów Programu zostanie zlecona specjalistom: psychologowi, doradcy zawodowemu, wybranemu specjalście do prowadzenia warsztatu higieny, terapeutcie uzależnień, którzy nie są etatowymi pracownikami MOPS.

IV Szczegółowy opis planowanych działań

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie przy pomocy:

1. Środowiskowej pracy socjalnej - środowiskowa praca socjalna w ramach programu aktywności lokalnej - jest działaniem realizowanym przez pracownika socjalnego lub inną osobę, mającym na celu pomoc osobom i rodzinom w środowisku we

wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi;

2. Instrumentów aktywnej integracji - zespół instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, opisanych w pkt. 5.2 Zasad przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013;
3. Działań o charakterze środowiskowym, które w programie aktywności lokalnej są inicjatywami integracyjnymi obejmującymi:
 - przygotowanie i wsparcie działań indywidualnych i programów środowiskowych np. spotkania z grupami docelowymi, wydanie publikacji;
 - edukację społeczną i obywatelską, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców;
 - organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym czy turystycznym;
 - inne instrumenty działania o charakterze integracyjnym wynikające np. z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (rozdział 85154), o przeciwdziałaniu narkomanii (rozdział 85153), rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (rozdział 85311, 85324);

Program przewiduje realizację szczegółowo zaplanowanych działań dla określonej grupy odbiorców. Beneficjentami ostatecznymi jest grupa 5 mężczyzn – bezdomnych „aktualnych” oraz bezdomnych „potencjalnych” z Kościerzyny.

Beneficjenci stanowią grupę osób w wieku od 32 do 64 r. ż. Posiadają w przewadze wykształcenie zawodowe.

Działania realizowane będą w miesiącach od maja do grudnia 2012 roku zgodnie z harmonogramem realizacji i wydatków zamieszczonym w punkcie V.

VI Szacunkowy budżet przewidziany na realizację programu z podziałem na poszczególne kategorie wydatków

	NAZWA ZADANIA	Przewidywany koszt całkowity w zł	Z tego z wnioskowanej dotacji w zł	Z tego ze środków własnych w zł
PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ „BEZDOMNI”	1. DZIAŁANIA W RAMACH PAL „BEZDOMNI”			
	1.1 WARSZTAT HIGIENY OSOBISTEJ (instrument aktywizacji społecznej – pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla os. usamodzielnianych, w tym osób opuszczających pieczę zastępczą oraz bezdomnych)	5 200,00	5 200,00	
	1.2 TRENING KSZTAŁTUJĄCY KOMPETENCJE SPOŁECZNE (instrument aktywizacji społecznej – organizowanie i finansowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych, w tym zatrudnienie osoby prowadzącej klub lub grupę)	2 080,00	2 080,00	
	1.3 UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE dla BO nie posiadających innego tytułu	375,00	375,00	
	1.4 KURS ZAWODOWY – (skierowanie i sfinansowanie zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową)	1 815,00	1 815,00	
	1.5 KONSULTACJE Z DORADCĄ ZAWODOWYM DLA OS. REALIZUJĄCYCH KURS ZAWODOWY – (usługi wspierające aktywizację zawodową, organizacja i finansowanie usług wspierających w tym: trenera pracy, doradcy zawodowego)	130,00	130,00	
	1.6 POCZĘSTUNEK PODANY PODCZAS SPOTKAŃ	2 700,00	2 700,00	
	1.7 BADANIA MEDYCZYNY PRACY	200,00	200,00	
	2. DZIAŁANIA O CHARAKTERZE ŚRODOWISKOWYM (nie stanowiące bezpośrednich kosztów PAL; są odrębnym zadaniem w Projekcie przewidzianym dla wszystkich BO projektu)			
	2.1 wyjazd do teatru	526,00	526,00	
	2.2 spotkania integracyjne przy MOPS	921,00	921,00	
RAZEM:	13 947,00	13 947,00		

Powyższe wyliczenie jest wstępnym przerechowaniem kosztów realizacji PAL, na który składają się dwa zadania w projekcie: Aktywna Integracja – PAL oraz Działania o Charakterze Środowiskowym, które w powyższym wyliczeniu są wyodrębnioną częścią przewidzianą dla tej grupy odbiorców, dlatego też pozycje wykazane w pkt. 2 należy odjąć od ogólnej kwoty programu.

VII Podział odpowiedzialności za realizację poszczególnych części składowych programu

Za realizację poszczególnych etapów programu PAL „BEZDOMNI” będzie odpowiedzialny Zespół Projektowy powołany do całościowego zarządzania projektem MOPS – Można Owszem Pomóc Sobie, w ramach którego przygotowany został PAL.

VIII Realizatorzy

Realizatorem zadań Programu Aktywności Lokalnej jest:

- Urząd Miasta Kościerzyna
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Powiatowy Urząd Pracy

IX Źródła finansowania programu

Realizację zadań programu zamierzamy finansować:

- ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego
- ze środków funduszy strukturalnych – Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki Priorytet VII Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji Poddziałnie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej
- ze środków Funduszu Pracy.

X Uzasadnienie realizacji programu

Jednym z poważniejszych problemów, z którym borykają się osoby bezdomne jest funkcjonowanie społecznego stereotypu osoby bezdomnej. W społeczeństwie nagminne jest pojmowanie osoby bezdomnej jako „mieszkańca kanału lub dworca, zbieracza puszek, alkoholika i degenerata, w pełni winnego swojej społecznej degradacji”. Ze względu na takie pojmowanie – zbyt generalizujące – osoby z problemem bezdomności niejednokrotnie nie potrafią zwrócić się po pomoc. Realizacja Programu Aktywności Lokalnej „BEZDOMNI” wesprze i zmotywuje osoby nieposiadające dachu nad głową do skorzystania z możliwości zmiany i poprawy własnej sytuacji życiowej. Pomoże w uzyskaniu wsparcia ze strony placówek pomocowych i interwencyjnych działających na terenie miasta. Emocjonalnie i

społecznie wesprze osoby w problemie. Pozwoli na przywrócenie osób wykluczonych społecznie do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Umożliwi nabycie oraz doskonalenie umiejętności higienicznych, podniesie ich kompetencje społeczne, jak również zawodowe. Zmotywuje do podejmowania działań mających na celu zmianę dotychczasowego trybu życia.

Działania aktywizujące przewidziane w PAL to przede wszystkim indywidualne podejście do bezdomności każdego z uczestników.

Program ten jest opracowany w oparciu o potrzeby osób bezdomnych z Kościerzyny, co będzie gwarantowało aktywne współdziałanie ze strony bezdomnego w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych.

Ze strony projektodawcy bezdomny może oczekiwać indywidualnego podejścia i pomocy m.in. w leczeniu uzależnień, uzyskaniu zatrudnienia, uzyskaniu konsultacji prawnej i psychologicznej, rozwiązaniu problemów rodzinnych i mieszkaniowych. Osoba bezdomna objęta niniejszym programem zostanie także, w razie wystąpienia takiej konieczności, objęta ubezpieczeniem zdrowotnym.

Ważną rolę w wyjściu z bezdomności pełnią także wydarzenia kulturalne oraz spotkania z ludźmi, których ten problem nie dotyczy. Wyjazd do teatru oraz piknik integracyjny, które zorganizuje MOPS sprzyjać będą łatwiejszemu nawiązywaniu więzi, a także integrowaniu się, a tym samym ograniczą wewnętrzne opory bezdomnych przed otwarciem się na innych. Będzie to pierwszy krok do przerwania procesu alienacji z otaczającego ich świata. Udział bezdomnych w projekcie pozwoli zmniejszyć opory do załatwiania wszelkich spraw życia codziennego, takich jak zakupy w sklepie czy wizyta w urzędzie.

Szczególnie w kontekście społecznej i etycznej odpowiedzialności za pomoc ludziom w ekstremalnej sytuacji bezdomności oraz opisanych powyżej problemów z generalizowaniem społecznego postrzegania ludzi z tym problemem należy stworzyć taki system pomocy, by możliwie jak najszerzej odpowiadał na ich zróżnicowane potrzeby i możliwości. Program Aktywności Lokalnej „BEZDOMNI” jest właśnie takim rozwiązaniem.